

Kunst4all: De Kus

De kus, Rodin

Bijbel
Een midrasj over de zussen Lea en Rachel.
Een verhaal over liefde voor een man, voor de traditie, maar bovenal over liefde tussen zussen. Een midrasj is een rabbijnse verklaring – vaak in verhalavorm – van teksten en verhalen uit het Oude Testament.

Ik dacht het wel, ik had er zo'n voorgevoel van dat die oude boef mijn zus zou pakken.'
Rachel kreunde.
'Ik moet haar waarschuwen, anders komt het allemaal uit en staat Lea voor gek.'
Lea en Rachel waren zussen. Lea was de oudste van de twee. Ze hadden bezoek gekregen van Jakob en nu was Jakob smoorverliefd geworden op Rachel. Haar ogen vond hij verblindend. Zeven jaar lang had Jakob moeten werken om de bruidsprijs bij elkaar te verdienen en nu was het zo ver: Jakob en Rachel zouden trouwen. Ze wist dat Rachel had een naar voorgevoel. Ze

Een spannende huwelijksnacht

WOE 8/2

haar vader Laban het heel raar vond dat een jonger zusje eerder trouwde dan de oudere. Een bruid was zwaar gesluierd. Niemand kon zien wie ze was. Het zou toch niet waar zijn dat haar vader Lea, haar zus, in de bruidsjurk zou laten stoppen! Dat mocht niet gebeuren. Stiekem had ze Jakob aangeschoten en verteld wat ze vermoedde.

'Straks heb je de verkeerde,' zei ze.
'Maar hoe kan ik weten dat jij het bent, Rachel?' vroeg Jakob. 'Je bent gesluierd, het is nacht en de tent is donker. Ik kan toch moeilijk vragen: Ben jij het, Rachel? Dan zegt ze natuurlijk ja. Ik moet je ergens aan kunnen herkennen. Ik weet niet eens hoe je eruit ziet zonder al die kleren. We hebben niet eens echt gezond.'

Rachel verschoot van kleur.

'Jij wordt toch mijn man, dan mag jij ook wel weten wat niemand weet. Iets intiemts. Ze fluisterde wat in Jakobs oor. Jakob knikte.

'Ik denk dat het niet nodig is,' zei hij.

Dat was een vergissing. Laban liet inderdaad Lea als bruid binnenbrengen. Zelfs haar moeder wist dat niet, maar Rachel natuurlijk wel. En nu zou Jakob straks, als ze samen waren, vragen naar iets onder haar kleren. Lea zou van niets weten en Jakob zou meteen snappen dat hij de verkeerde had. Haar zus Lea zou voorgoed afgewerkt zijn...

Ze besloot Lea te helpen. Ze ging naar haar zus en fluisterde haar iets in het oor. Lea knikte. Ze begreep dat het een spannende nacht kon worden.
'Wat heb je...?' fluisterde Jakob's nachts aan zijn bruid. Meer was er niet te horen, want het tendoek had oren genoeg. Lea zei zacht in zijn oor terug wat ze van Rachel had gehoord.

'Morgens kwam een woedende Jakob verhaal halen bij Laban. Die zei alleen maar: 'Rachel mag je ooit trouwen, je weet hoe hoog de bruidsprijs is.'

En Jakob, hij tekende voor zeven jaar bij.

Ik denk dat het niet nodig is,' zei hij.

Zolang je van iemand houdt om zijn kwaliteiten is er niets ernstigs aan de hand. Maar als je hem begint te beminnen om zijn fouten, is er liefde in het spel.

De enige dood is afwezigheid van liefde.

Barjavel

Sacha Guitry

Leven zonder liefde

Psychologie

Als de liefde niet bestond
Zou de zon niet langer stralen
De wind zou niet meer ademhalen
Als de liefde niet bestond
Toon Hermans
(uit het lied 'Een wereld zonder liefde')

Auguste Rodin (1840-1917) is een Franse beeldhouwer en werd geboren op 12 november 1840 in Parijs. Dit beeld uit 1886 heet 'De Kus' en is een van zijn beroemdste beelden. Zijn inspiratie haalde hij uit zijn eigen relatie met Camille Claudel, ook een beeldhouwster. In 1880 kreeg Rodin van de Franse staat de opdracht een monumentale toegangsdeur te ontwerpen voor een toekomstig museum voor toegepaste kunst. Rodin zou de 'Hellepoort' maken naar aanleiding van een verhaal getiteld 'Divina Comedia' van de Italiaanse schrijver Dante Alighieri uit de 14e eeuw. Rodin ontwerp tal van onderdelen voor deze deur, waaronder 'De Kus'. Dit beeld is overigens nooit geplaatst in de compositie en de opdracht is nooit voltooid. MK

Kijkvragen

- Geef in een trefwoord aan met wat voor gevoel hij de kus heeft verbeeld.
- De gevoelighed zit ook in het bewerken van het marmer. Kijk eens naar het verschil tussen het blok waarop de geliefden zitten en zijzelf. Wat zegt dat van de inhoudelijke weergave van de kus?
- Rodin heeft hier gekozen voor smetteloos wit marmer. Beargumenteer zijn keus voor dit materiaal en zijn kleur.
- Welke bewegelijke basisvormen zou je gebruiken als je het beeld abstract zou moeten weergeven in vorm?
- Wat maakt deze ruimtelijke compositie zo dynamisch?
- Dit beeld zou je in een museum kunnen aantreffen. Wat zou jij een fantastische omgeving vinden voor dit beeld als je het voor het eerst zou ontmoeten?
- Waarin verschilt dit beeld met de vertelling van een kus of de liefde in de huidige videoclips en eventuele advertenties?

De meeste mensen kunnen zich een leven zonder liefde niet voorstellen. Veel volwassenen zoeken dan ook een liefdespartner om hun leven mee te delen. Voor sommigen heeft het leven zonder liefde zelfs minder betekenis. Zo zong de Belgische band Clousau in de jaren negentig: 'Een leven zonder liefde, is een leven zonder doel'.

Toch is liefde volgens de wetenschapper Abraham Maslow geen eerste levensbehoeftte. In 1943 stelde hij een piramide op waarin hij liet zien hoe mensen hun behoeften ordenen. Op de eerste trede plaatste hij de basisbehoeften eten en drinken. Op de tweede trede plaatste hij lichaamlijke veiligheid. Pas op de derde trede kwamen liefde en vriendschap. Mensen moeten te eten en te drinken hebben en veilig kunnen leven, voor zij op zoek gaan naar vriendschap en liefde, dacht Maslow.

De theorie van Maslow is nooit bewezen. Het is dus maar de vraag of behoeften van mensen zo gerangschikt kunnen worden. Opgroeien zonder liefde heeft voor kinderen in ieder geval vaak bijna even rampzalige gevolgen als opgroeien zonder voedsel of lichaamlijke veiligheid.

Dit blijkt bijvoorbeeld uit experimenten die de Amerikaanse onderzoeker Harry Harlow in de vorige eeuw deed. Harlow scheide babyapjes van hun moeder en liet ze groot worden zonder contact met andere apen. De apjes groeiden op tot angstige, autistische en ongelukkige apen. Harlow leidde hieruit af dat kinderen van nature behoeft hebben aan moederliefde. Hij dacht zelfs dat de aanwezigheid van een moeder voor een kind belangrijker is dan voedsel.

Ook uit de verhalen over 'wolvenkinderen' blijkt dat opgroeien zonder liefde verschrikkelijke gevallen kan hebben. Wolvenkinderen zijn kinderen die opgroeien zonder sociaal contact, soms tussen de dieren. Een bekend voorbeeld is het Amerikaanse meisje Genie. Genie werd in 1970 in Los Angeles ontdekt. Haar vader had haar vanaf haar tweede levensjaar opgesloten, omdat hij dacht dat ze geestelijk gehandicapt was. Overdag had hij haar vastgebonden op een po's nachts op een bed. Genie had daardoor niet leren lopen en kon geen voedsel doorslikken. Het meisje had ook niet geleerd om te communiceren met andere mensen. SS

Bespreken

Denk je dat liefde minder belangrijk is dan eten en drinken?
Hoe geeft de liefde zin aan jouw bestaan?

